

SANATTA VE GÜNLÜK YAŞAMDA

İLETİŞİM ÇATIŞMALARI VE

EMPATİ

EMPATİ

İLETİŞİM ÇATIŞMALARI VE

İLETİŞİM ÇATIŞMALARI VE

EMPATİ

EMPATİ

İLETİŞİM ÇATIŞMALARI VE

İLETİŞİM ÇATIŞMALARI VE

EMPATİ

Prof. Dr. ÜSTÜN DÖKMEN

Remzi Kitabevi

SANATTA VE GÜNLÜK YAŞAMDA
İLETİŞİM ÇATIŞMALARI VE
EMPATİ

ÜSTÜN DÖKMEN (Prof. Dr.) 1954 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. İlk ve ortaokulu Erzurum'da, liseyi Ankara'da bitirdi. Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümünden lisans ve yüksek lisans derecesi aldı.

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü'nde 1988'de doçent, 1994'te profesör oldu. "Küçük Şeyler" dizisini yazdı ve uzun yıllar televizyonlarda sundu. Dökmen'in çok sayıdaki bilimsel makalesinin yanı sıra, psikoloji ve kişisel gelişim alanında kitapları, ayrıca romanları, tiyatro eserleri, masal kitapları bulunmaktadır.

Üstün Dökmen'in yayınevimizden çıkan kitapları:

İnceleme-Araştırma: *İletişim Çatışmaları ve Empati* (1994); *Sosyometri ve Psikodrama* (1995); *Varolmak Gelişmek Uzlaşmak* (2000); *Küçük Şeyler 1–Deniz Kabukları* (2004); *Küçük Şeyler 2–Süflü Yaşamlar, Tulumbacı Sendromu, Psikolojik Düşümler* (2006); *Küçük Şeyler 3–Yaşama Yerleşmek* (2008); *Küçük Şeyler 4–Eşitler Evi* (2009); *İnsanın Korunakları-1: Deriden Kültüre* (2010); *İnsanın Korunakları-2: Mimari (Selcan Dökmen ile)* (2011).

Roman: *Ladesçi* (2006); *Miyase'nin Kuzuları* (2009); *Kelebekler ve İnsanlar* (2011); *Kuzular Vadisi* (2012); *Metrestepe* (2013); *Menderes: Irmağın Gölgesi* (2015); *Yorgun Heykel* (2016); *Sağdıç* (2016).

Biyografi: *Uzaktaki Köyden Biri* (2019).

Şiir: *Ankara Destanı* (2014); *Toplu Şiirler* (2016).

Oyun: *Komşu Köyün Delisi/Nokta Nokta Hanım'ın Hayatı* (2010); *Otoyolda Piknik/Padişah-ı Hali Osman/Uluğ Bey* (2011); *Pusulamı Ayarlar mısınız?/Depremzâdeler Mahallesi* (2012); *Tangramım Nerede?/Pepe mi Sobe mi?/Duru'nun Yıldızları* (2013).

Çocuk: Duru ile Doruk dizisi: *Mevsimler* (2013); *Oyuncak Şehir* (2013); *Küçük Gezginler* (2015); *Piknikte...* (2015); *Hangisi Doğru?* (2018); *Köy Gezisi* (2018).

Prof. Dr. ÜSTÜN DÖKMEN

SANATTA VE GÜNLÜK YAŞAMDA
İLETİŞİM ÇATIŞMALARI VE
EMPATİ

Remzi Kitabevi

İLETİŞİM ÇATIŞMALARI VE EMPATİ / Prof. Dr. Üstün Dökmen

© Remzi Kitabevi, 2008

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Yayına hazırlayan: Ayşe Başcı

Kapak tasarımı: Elbey Çelik (Yeşim Demir Tasarım)

Çizimler: Kemal Urganç

ISBN 978-975-14-1321-5

BİRİNCİ-OTUZ SEKİZİNCİ BASIM: Sistem Yayıncılık, 1994-2008

OTUZ DOKUZUNCU BASIM: Remzi Kitabevi, Aralık 2008

ALTMİŞ ALTINCI BASIM: Haziran 2023

Kitabın bu basımı 2000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul

Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Güven Mücellit, Mahmutbey Mah. 2622. Sokak

Güven İş Merkezi No:6 Bağcılar-İstanbul

Sertifika no: 45003 / Tel (212) 445 0004

*Anama, babama,
eşime, kızlarıma,
doğmuşlara, doğacaklara
ve bütün güzelliklere
sevgilerimle...*

İçindekiler

Teşekkür, 13

Önsöz, 15

Okuyucuya Not, 18

Giriş, 19

<i>Merdiven Çıkan Çocuk</i>	19
<i>Üniversiteye Giren Çocuk ve Komşu Çorbası</i>	22
<i>Korunmaya Muhtaç Misafirler</i>	26
<i>Yakından Kumandalı Çocuklar</i>	28
<i>Tahterevallideki Çocuklar ve Ana-babalar</i>	31
<i>Tükenmeyen Yalnızlık</i>	33

İletişim, 37

İletişimin Tanımı	37
İletişim Türleri	38
1. <i>Kişi-İçİ İletişim ve Çatışma</i>	39
2. <i>Kişilerarası İletişim</i>	41
3. <i>Örgüt-İçİ İletişim ve Çatışma</i>	56
4. <i>Kitle İletişimi ve Çatışma</i>	57

Kişilerarası İletişim Çatışmaları, 64

Graf Analiz'e Göre İletişim Çatışmaları	64
<i>Çatışma Sınıflaması</i>	65
Transaksiyonel Analiz Kapsamında İletişim	
Çatışmaları	78
1. <i>Yapısal Analiz</i>	78
2. <i>Transaksiyonel Analiz Açısından Kişilerarası</i>	
<i>İletişim ve Çatışmalar</i>	89

Kişilerarası İletişim Çatışmalarına İlişkin Bir Sınıflama Denemesi	97
Kişilerarası İletişim Çatışmalarının Nedenleri	102
<i>Biliş</i>	102
<i>Algı</i>	118
<i>Duygu</i>	121
<i>Bilinçdışı</i>	121
<i>İhtiyaçlar</i>	124
<i>Kişisel Faktörler</i>	128
<i>Kültürel Faktörler</i>	133
<i>Roller ile Ana-baba, Yetişkin ve Çocuk Benlik-Durumları Arasında İlişki: Yeni Bir Rol Modeli</i>	148
<i>Sosyal ve Fiziksel Çevre</i>	151
<i>Mesajın Niteliği</i>	154

Empati, 156

Empati: Tanımı ve Tarihçesi	157
Bir Halk Masalında Empati: Serçenin Yürek Çarpıntısını Duymak	160
Empatinin Sempatiden Farklılığı	161
Empatinin Kuramsal Açıklaması	163
<i>Ben-Merkezcilik (Ego-Santrizm) ve Empati</i>	163
<i>Empati Kurma ve Yardım Etme Davranışı</i>	168
Günlük Yaşamda Empatinin Önemi ve Empati ile İlişkili Değişkenler	169
Aşamalı Empati Sınıflaması ve Bu Sınıflamaya Dayanılarak Geliştirilen Ölçme Araçları	173
<i>Aşamalı Empati Sınıflaması</i>	173
İletişimde Empatinin Yeri ve Ana-Baba, Yetişkin, Çocuk Benlik-Durumlarıyla İlişkisi	177
<i>Empatinin Kişilerarası İletişimdeki Yeri</i>	177
<i>Empati İle Ana-Baba, Yetişkin ve Çocuk Benlik-Durumlarının İlişkisi</i>	178
Empati Mekanizması İle Aşamalı Empati Sınıflamasının İlişkisi	183
Empatik İletişimle İlgili Bir Uygulama	184
<i>Doğa ile Empati: Dumanlı Piknik Yerine Dağgezmesi</i> ..	187

<i>Kültürümüz Doğaya Kapalı mı?</i>	192
<i>Çevreye Empati Nasıl Geliştirilmeli?</i>	193

Tiyatrolarda, Masallarda İletişim Çatışmaları ve Empati, 198

Tiyatro Eserleri	199
<i>Nora'dan Güzin'e Kadının Kaderi</i>	199
<i>1879'daki Nora</i>	199
<i>1979'daki Güzin</i>	204
<i>İbsen'in Kaderi</i>	207
<i>Nora'nın, Güzin'in ve İbsen'in Yaşadıkları Çatışmaların Bilişsel Nedenleri</i>	209
Masallar	212
<i>Masallarımızda Kadın</i>	212
<i>Masallarımızda Çocuklar ve Ana-Babalar</i>	214
<i>Masallarımızda Yetişkin Olamama</i>	216
<i>Masallarda İmâli İletişim (Örtük Transaksiyon)</i>	216
<i>Masallarda "İyi-Yiğit" Kahraman ile "Kötü-Kurnaz" Kahraman Karşıtlığı</i>	220
<i>Sonuç</i>	225

Sanatımızda ve Günlük Yaşamımızda Kişilerarası İletişim: Ya Akıl Korkusu Ya Yalnızlık, 227

Çocuk Ana-Baba Olmak Ne Demek?	228
Çocuk Ana-Babalar Toplumu İle Empatik Toplum'un Özelliklerinin Karşılaştırılması	232
Çocuk Ana-Babalar Toplumu Olduğumuzu Gösteren Örnekler	234
1. <i>Günlük Yaşamımızda Çocuk Ana-Babalar</i>	234
2. <i>Devlet-Vatandaş: Baba ve Çocukları</i>	243
3. <i>Akıl/Öğüt Vermek Serbest, Aklını Kullanmak (Yetişkin Olmak) Yasak</i>	252
4. <i>"Yaratıcı Olmak" Yasak, "Ben" Demek Ayıp</i>	257
5. <i>Minyatür Niçin İki Boyutluydu?</i>	264
6. <i>Karagöz</i>	277
7. <i>Orhun Abideleri</i>	281
8. <i>Kutadgu Bilig</i>	285
9. <i>Ana-baba Çocuk / Usta-Çıracak Çatışması</i>	288

Çocuk Ana-Baba Olmanın İşlevi: Bağımlılık ve Güven	294
Kültürümüzde Yetişkinliğin (Bireyselliğin) Silik İzleri	297
<i>Geleneksel Kültürlerde Yetişkin Olma (Bireyselleşme) İhtiyacı</i>	297
<i>Kültürümüzde Yetişkinlik</i>	298
<i>Kültürümüzde Yetişkin Gelgitleri: Uluğ Bey... Fatih... Hezârfen... Atatürk</i>	305
<i>Bugün Ne Kadar Yetişkiniz?</i>	313
Sonuç: Ya Akıl Korkusu Ya Yalnızlık	322

Ne Akıl Korkusu Ne Yalnızlık, 326

Batıda Yetişkin'i Ana-Baba İle Dengeleme İhtiyacı	329
<i>Merdiven Çıkan Çocuk</i>	331
<i>Çocukları Çocuk Yerine Koymak Şart mı? Minare İlle de İple mi Düzülür?</i>	333
<i>Emirlerin Gerekçelerini Açıklamak</i>	338
<i>Rehberlik Etmek: Yol Göstermek Yerine Yollar Göstermek</i>	340
Empatik Davranış Nasıl Gelişir?	342
Sonuç: Öğretmene Ayağa Kalkan Toplum, Öğretmeni Anlamalı da	343

Ekler, 347

<i>EBÖ'nün ve EEÖ'nün Kullanıldığı Bazı Araştırmalar</i>	370
--	-----

Kaynakça, 389

Dizin, 389

TANIŞMA

*Eğer bir gün,
yüzünün renginden ötürü
çıkarsan mahkemeye,
"Vallahi kalımdan oldu" diye
korkma, ben sana tanıklık ederim.*

*İnsanların,
yüzlerinin ve gözlerinin rengi başka başka da olsa,
gözyaşlarının rengi hep aynıdır.*

*Ne bir kelimedede anlaştilar,
ne aynı avuçtan su paylaştılar.
Yalnızca gözyaşında,
bir de kahkahada buluştular.*

*Yer tanık olsun, gök tanık olsun,
Bütün doğmuşlarla ve doğacaklarla tanışmak mümkün.
Akıllarda ve yüreklerde göz göze geldik bugün.
Bin yıl önceden bana selam söylediler;
Bin yıl önceki anneler, annemden az mı sevdiler?*

17 Ağustos 1989 / Üstün Dökmen

Teşekkür

Bu kitabı ben yazdım. Fakat hiçbir kitap yalnızca yazarının eseri değildir. Söylediğimiz her sözde, bize öğretmenlik etmiş kişilerin de payları vardır. Şimdi, bugüne kadar bana bir şeyler öğretmiş, öğrenmeme katkıda bulunmuş herkese teşekkür etmek istiyorum. İlk öğretmenlerim olan annem Sabahat Dökmen'e, babam Salih Dökmen'e teşekkür etmek istiyorum. İlkokuldaki öğretmenlerim Sayın Gülen Oral'a, Mükerrerem Ayten Kitapçı'ya, Kadir Oğuz'a teşekkür etmek istiyorum. Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde, bilgileriyle ve davranışlarıyla bana ve yüzlerce öğrenciye örnek olmuş olan bütün hocalarıma teşekkür etmek istiyorum.

On yedi yıldır hocam ve arkadaşım olan, kişilerarası iletişim konusuyla beni tanıştıran sevgili Prof. Dr. Doğan Cüceloğlu'na teşekkür etmek istiyorum. Prof. Dr. Işık Savaşır'a Dr. İffet Dinç'e, Dr. Fethi Toker'e, Doç. Dr. Güney LeComte'a, Prof. Dr. Nejla Öner'e, Yrd. Doç. Dr. Rükzan Eski'ye, Prof. Dr. Sirel Karakaş'a teşekkür etmek istiyorum.

Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü dışında da bana emeği geçen kişiler oldu. Kendisinden çok şey öğrendiğim Prof. Dr. Nail Şahin'e teşekkür etmek istiyorum. Prof. Dr. Yıldız Kuzgun'a, Prof. Dr. Feriha Baymur'a, Prof. Dr. Engin Geçtan'a ve Prof. Dr. İpek Gürkaynak'a teşekkür etmek istiyorum.

Adlarını burada tek tek belirtmesem de, ortaokuldaki, lisedeki, üniversitedeki diğer hocalarımla hiçbirini unutmadım; hepsini sevgiyle hatırlıyorum. Artık aramızda bulunmayan babama, Kadir Bey hocama, Güney ve İffet Hanım hocalarıma Allah'tan rah-

met diliyorum; bana bir şeyler öğretmiş, benimle güzel yaşantılar paylaşmış bütün yakınlarıma, öğretmenlerime, arkadaşlarıma ve öğrencilerime sağlıklar, esenlikler diliyorum.

Bu kitabın yayımlanmasına katkıda bulunanlara da teşekkür etmek istiyorum. Kitabın ilk müsveddesinde nice yazım hatası belirleyen öğrencim ve arkadaşım Sayın Kerem Dölarslan'a ve Sayın Mehtap Usluer'e, kitabın basımındaki çaba ve katkılarından ötürü Remzi Kitabevi'nin çalışanlarına teşekkür ederim. Aylar boyunca odalara kapanıp çalışmama artık ses çıkarmayan, beni her konuda destekleyen ve kitabın oluşmasına eleştirileriyle katkıda bulunan eşim ve meslektaşım Zehra Dökmen'e ve son olarak çocuklara özgü zengin bakış açılarıyla beni güdüleyen kızlarıma teşekkür etmek istiyorum.

Üstün Dökmen / 2008

Önsöz

Kısaca “iletişim” adını verebileceğimiz bilgi alışverişi, yaşamdaki önemli olaylardan birisidir. Canlılar varlıklarını sürdürmek için iletişimde bulunmak zorundadırlar. Bütün canlıların ihtiyaç duyduğu iletişimin insan yaşamındaki yeri ise bambaşkadır. Çünkü insan, diğer canlılardan farklı olarak, sürdürmekte olduğu iletişimlerini incelemek ve geliştirmek şansına sahiptir. Şüphesiz diğer canlılar da birbirleriyle, kendilerine göre derin ve anlamlı iletişim kuruyor olabilirler. Ancak tüm canlılar içinde yalnızca insanlar birbirlerinin rolüne bürünüp, birbirleriyle empati kurma şansına sahiptirler. Bu şansımızı iyi kullanmak zorundayız. Empatik anlayışa sahip olmak, çatışmaksızın iletişimde bulunmak ve bunu sürdürmek çaba ister. Elinizdeki kitap, söz konusu çabalara ilişkin küçük bir adım sayılabilir. Kitabın konusu, kişilerarası iletişim. Yaşam biçimimizi ve sanatımızı, iletişim çatışmaları ve empatik iletişim açısından inceleyeceğiz.

Kitabın birinci bölümünde, genel çizgileriyle iletişim ele alınmaktadır. Bu bölümde, iletişimle ilgili bazı temel kuramsal bilgileri aktarırken, kültürümüzden örnekler vermeye çalıştım; örneğin, konuşma dilimizdeki bazı deyimleri ya da Nasrettin Hoca fıkralarını, iletişim psikolojisi ve sosyal psikoloji açısından yorumladım. İkinci bölümde, kişilerarası iletişim çatışmalarının niteliği, türleri ve nedenleri ele alınmıştır. Bu bölümde, iletişim çatışmaları ve roller konusunda yeni tanımlamalar ve sınıflamalar ortaya koydum. Üçüncü bölüm empati ile ilgili. Bu bölümde, empatiye ilişkin yeni bir kuramsal açıklamada bulundum; “Empatiye İlişkin

Yeni Bir Kuramsal Açıklama” başlığı altında, ana-baba, yetişkin ve çocuk benlik-durumları ile empatik davranış arasında ilişki bulunduğunu belirtiyor. Gerek bu iddia gerekse daha önce ortaya koyduğum empati modeli (Dökmen, 1988b), gelecekte, yeni bir iletişim/empati modelinin çekirdeğini oluşturabilir.

Kitabın dördüncü, beşinci ve altıncı bölümlerinde, ilk üç bölümdeki kuramsal bilgilerin ışığı altında, çağlar boyunca kültürümüzü ve bugünkü yaşama biçimimizi, kişilerarası iletişim açısından incelemeye ve irdelemeye çalıştım. Bunu yaparken, psikolojinin alışlagelmiş sınırlarını zorlamış olabilirim. Ancak böyle bir zorlamanın, en azından artık gerekli olduğu kanısındayım. Şüphesiz ki psikolojizme sapmamaya çalışarak, psikoloji ile ilgili bilgilerimizi, toplumsal yapımızı ve sanatımızı irdelemekte kullanmalıyız. Böylesine bir yaklaşım, hem kültürümüzü daha iyi anlamamıza katkıda bulunacaktır, hem de psikolojideki bilgilerimize yeni bir uygulama alanı yaratacaktır. Dede Korkut Hikâyeleri, Divan edebiyatı, Kutadgu Bilig ve benzerleri, bugüne kadar daha çok edebiyatçılar ve edebiyat tarihçileri tarafından incelenmiştir. Oysa bu tür eserler, psikolojinin çeşitli dalları açısından, örneğin sosyal psikoloji ya da iletişim psikolojisi açısından incelenmeye son derece elverişlidir. Minyatür ise daha çok sanat tarihinin inceleme konusu olmuştur. Halbuki minyatürler, algılama açısından, perspektif ilkesi açısından ya da kişilerarası etkileşimdeki hiyerarşi açısından incelenebilir. Kısacası minyatürler –hatta bütün sanat ürünleri– yalnızca sanat tarihinin ilgisine bırakılmayacak kadar zengin ve karmaşık bir niteliğe sahiptir. Bu yüzden, dünyadaki tüm kültür ürünlerinin, bu arada kendi kültürümüzün de, gerek psikoloji gerekse diğer bilim dalları tarafından, tarafsız ve pozitif bilim anlayışıyla incelenmesinde ve yeni baştan yorumlanmasında yarar vardır.

Kitabın son iki bölümünde, aslında toplum yaşamımıza ilişkin söyleyegeldiğimiz bazı gerçekleri, yeni bir terminoloji ve yeni bir organizasyon içinde ifade ederek, kitabın eksenini oluşturan bir iddia ileri sürdüm. Bu iddiaya göre, gerek geçmişte gerekse günümüzde, toplumsal yaşantımızda Yetişkin (akılcı ve bireyselleşmiş insan) özellikleri sergilemekten kaçınılmaktayız; buna karşılık

Çocuk Ana-baba (bağımlı kılan ve bağımlı olan insan) özelliklerini daha yoğun şekilde sergilemekteyiz. Kısacası bir Çocuk Anababalar Toplumu'yuz; fakat Empatik Toplum olma yolunda ağır adımlarla ilerlemekteyiz. Eğer bir gün çoğunluğu empatik davranışlı kişilerden oluşan bir toplum olursak –ki bence bu imkânsız değildir– o zaman, akılcı olmak ile birbirimize bağlı olmayı (bağımlı değil) bağdaştırabileceğiz. O gün geldiğinde, ne kendi aklımızı sergilemekten korkacağız ne de yalnızlık çekeceğiz; hem aklımıza güvенеceğiz, hem birbirimizi ve herkesi seveceğiz.

Kitabın beşinci bölümünde, Çocuk Ana-babalardan oluşan bir toplum olduğumuz iddiasını desteklemeye çalıştım. Altıncı bölümde ise, Yetişkin yanımızı nasıl güçlendirebileceğimiz konusunda öneriler ve örnekler sundum. Beşinci bölümdeki iddiamı desteklemeye çalışırken, birtakım gözlemlerimi ve bazı araştırmaların sonuçlarını dayanak aldım. Gerek kitabın beşinci bölümünde ortaya attığım iddia ve onu desteklemeye çalışırken başvurduğum yaklaşım, gerekse üçüncü bölümde empatinin niteliğine ilişkin ortaya attığım kuramsal açıklama, şüphesiz ki tartışmaya açıktır. Okuyucularım ve meslektaşlarım, kültürümüzü kişilerarası iletişim açısından yorumlamaya yönelik çabalarım ve empatiyle ilgili görüşlerime katkıda bulunurlarsa mutlu olacağım. Konuyla ilgilenenlerin, kitapta ileri sürdüğüm iddiaları destekleyen veya reddeden görüşlerini benimle paylaşmalarını isterim. Onlarla tartışmak, geribildirimlerinden yararlanmak, benim için bir zevk olacaktır. Konuyla ilgilenenlerin söz konusu iddiaları sınamaya yönelik psikolojik araştırmalar yapmaları durumunda ise mutluluğum daha da artacaktır. Kitabım okunduktan sonra iletişimimde bulunmak dileğiyle...

14 Nisan 1994 / Ankara

Okuyucuya Not

İlk üç bölümdeki bazı kuramsal açıklamaları, yalnızca bu konulara ilgi duyanların okumalarını kolaylaştırmak amacıyla, kitabın sonundaki Ekler bölümüne kaydırdım. Psikolojiye ilgi duyan okuyucularımın ve özellikle psikoloji ve psikolojik danışma alanlarında eğitim görmekte olan öğrenci arkadaşlarımla, ekleri de okumalarını arzu ederim.

Psikolojiye ilgi duyan okuyucularımın, kitabın tümünü ilginç bulacaklarını sanıyorum. Psikolojiden çok sanat ve edebiyat tarihine ilgi duyan okuyucularıma ise, dördüncü ve daha sonraki bölümler ilginç gelebilir. Bu durumda bazı okuyucularımın, kitabın dördüncü ve beşinci bölümlerine yönelip, ilk bölümleri atlamalarından endişe ederim. Çünkü, daha sonraki bölümlerde ortaya koyduğum açıklamalar ve yorumlar, temelde ilk üç bölümdeki bilgiler üzerine oturuyor. Özellikle Transaksiyonel Analiz, Kalıplaşmış Düşünceler ve Empati konusunda yeterli bilgiye sahip olmaksızın, dördüncü bölümden sonrasını okumak sorun yaratabilir. Bu yüzden, yukarıda belirttiğim konulara öncelik vererek, okuyucularımın kitabın tüm bölümlerini okumalarını diliyorum. Geribildirimlerinizi işitmek dileğiyle, iyi okumalar, güzel günler...

Bu kitapta öncelikle kişilerarası iletişimle ilgili bazı bilgiler veriliyor. Bu bilgiler, hem çocukların eğitiminde yararlı olabilir, hem de ailede, işyerinde ve benzeri ortamlarda görülen çatışmaların çözümüne ışık tutabilir.

İkinci olarak kitapta, geleneksel kültürümüze ve bugünkü yaşam biçimimize yeni bir bakış açısıyla bakılarak bir iddia ortaya atılıyor. Bu iddia, insanlarımızın genelde bireyselleşme ve kendi akıllarını kullanma konusunda çekingen davrandıkları yolundadır. Bu iddiayı test etmek amacıyla çeşitli kültür ürünlerimiz, özellikle edebiyatımıza ve sanat tarihimize ilişkin ürünler psikolojik açıdan inceleniyor. Örneğin edebiyatımızdaki vezin kafiyeli kalıpları ile çocuk yetiştirme düzenimiz arasında ya da minyatürlerimizin iki boyutlu olması ile devlet-vatandaş etkileşimi ve misafirlere zorla ikramda bulunma arasında birtakım paralellikler kuruluyor.

Öte yandan Prof. Dökmen iletişim çatışmaları ve empati ile ilgili yeni kuramsal modeller ve sınıflamalar geliştiriyor.

Tüm bu yönleriyle kitap, hem psikolojiye ilgi duyanlara, hem de edebiyata ve sanat tarihine farklı bir bakış açısıyla yaklaşmak isteyenlere ilginç bilgiler sunuyor.

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-1321-5

9 789751 413215

KDV'den muaftr